

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมของโรงเรียน
ตำบลบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

FACTORS RELATED TO THE PARTICIPATORY OF PARENT IN THE
ACTIVITY OF SCHOOLS IN BANGLUANG SUB-DISTRICT, BANGLLEN
DISTRICT, NAKHON PATHOM PROVINCE

ปรารธนา มุลทองน้อย/PRADTHANA MOOLTONGNOI¹
จุกาทิพย์ ถาวรรัตน์/CHUTATHIP THAWORNATANA²
สันติ ศรีสวนแดง/SUNTI SRISUANTANG³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมของโรงเรียน และ 2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียนตำบลบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม จำนวน 344 คน โดยกำหนดจำนวนผู้ปกครองตามสัดส่วนประชากรนักเรียนแต่ละระดับชั้น โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ ให้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความสัมพันธ์ด้วย ไคสแควร์

ผลการศึกษาพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และ 2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ประกอบด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่ อาชีพ ระดับชั้นที่นักเรียนกำลังศึกษาอยู่ และช่องทางการได้รับข้อมูลข่าวสารจากทางโรงเรียน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง กิจกรรมโรงเรียน

¹นิสิตปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาศาสตร์พยาบาลมนุษยและชุมชน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

²อาจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

³รองศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ABSTRACT

The purposes of this research aimed to study 1) the level of participatory of parents in the activity of schools and 2) factors related to the participatory of parents in the activity of schools in Bangluang subdistrict, Banglen, district, Nakhon Pathom province. Samples were 344 parents, selected from the number of students and randomized by simple random sampling with a student list. The instrument was a questionnaire. The data was analyzed by descriptive statistics. It consists of frequency, percentage, mean, standard deviation and Chi-square.

The results were found that: 1) the participatory of parents in the activity of schools were moderate. 2) The factors related to the participatory of parents in the activity of schools at .01 were (1) occupations (2) the student grades' level and (3) channel of messages received from school.

Keywords: participatory of parents, activity of schools

บทนำ

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ประเทศไทยได้เผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้งภายนอกและภายในประเทศที่ปรับเปลี่ยนเร็วและซับซ้อนมากยิ่งขึ้นเป็นทั้งโอกาสและความเสี่ยงต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะข้อผูกพันที่เป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 จึงต้องสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งโดยการเตรียมความพร้อมให้แก่คน สังคม และระบบเศรษฐกิจ ให้สามารถปรับตัวเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสมสามารถพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าต่อไป การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชนซึ่งสามารถทำให้มนุษย์เกิดศักยภาพและมีความพร้อมที่จะนำตนเองไปสู่การมีพลังที่เข้มแข็งในการพัฒนาประเทศ และส่งเสริมตัวบุคคลให้มีความเจริญก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในยุคโลกาภิวัตน์ที่มุ่งสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวดที่ 1 มาตรา 8 กล่าวว่า การจัดการศึกษา ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยส่งเสริมให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานประกอบการ และสถาบันทางสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา นโยบายของภาครัฐ

ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาจึงมุ่งเน้นให้ทุกหน่วยงานต้องให้ความสำคัญ เพื่อให้บุคลากร ประชาชน ตลอดจนชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อให้การศึกษาของไทยสอดคล้อง กับสภาพความเป็นจริงของแต่ละสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ดังกล่าวนำไปสู่การจัดการจัดการศึกษาที่ให้ผู้ชมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อให้เป็น ไปตามความต้องการของชุมชน การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองเป็นสิ่งสำคัญใน การสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่าง โรงเรียน นักเรียน และผู้ปกครอง ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน โดยคำนึงถึงความสำเร็จและพัฒนาการที่พึงประสงค์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ (คณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ, 2542)

บทบาทของผู้ปกครองหรือคนในชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในด้านการจัดการศึกษานั้นว่า เป็นสิ่งที่สำคัญมาก ถือได้ว่าเป็นยุทธศาสตร์อย่างหนึ่งที่สามารถปฏิรูปการศึกษาไปในทิศทางที่ดี เนื่องจากในปัจจุบันการที่จะอาศัยครูหรือบุคลากรทางการศึกษาเพียงอย่างเดียว การที่ชุมชนหรือ หน่วยงานในพื้นที่ไม่มีส่วนร่วมในการศึกษาจะทำให้เกิดช่องว่างของการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ ที่มีอยู่ในชุมชน และสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือผู้ปกครองและประชาชนในท้องถิ่นจะเปรียบ เสมือนครูและเจ้าของสถานศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของบุคคลดังกล่าว จะส่งผลดี ต่อการจัดการศึกษา ที่สำคัญทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีในระหว่าง นักเรียน ครอบครัว และชุมชน อีกทั้งโรงเรียนจะสามารถพัฒนาศักยภาพทั้งครูและผู้ปกครองร่วมกันได้ แต่ความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ในปัจจุบัน การมีส่วนร่วมของชุมชนนั้นเป็นเพียงนโยบายที่รัฐส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม แต่ไม่มีการส่งเสริมที่ชัดเจน เพราะชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษา การกำหนดหลักสูตร แบบเรียน และการจัดการเรียนการสอน แต่ผู้ปกครองหรือชุมชนสามารถเข้ามา มีส่วนร่วมในฐานะคณะกรรมการสถานศึกษาในลักษณะของการช่วยเหลือแรงงาน เงิน หรือวัสดุ อุปกรณ์ด้านการศึกษา รวมทั้งการเข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นเท่านั้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542)

สถานศึกษาเขตพื้นที่ตำบลบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ได้ปฏิบัติตามนโยบาย ปฏิรูปบริหารการศึกษาส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและการจัดกิจกรรม ของโรงเรียน ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ปกครอง องค์กรภาครัฐ และเอกชน ต้องเข้ามามีส่วนร่วม อาจจะมากหรือน้อยแตกต่างกันในแต่ละกระบวนการของการดำเนินกิจกรรม แต่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ ก็ยังเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นเพียงบางส่วน และด้วยความที่เป็นสังคมชนบท สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้ปกครองมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ครอบครัวส่วนใหญ่ เป็นสังคมเกษตรกรรม อีกทั้งแต่ละครอบครัวต้องประกอบอาชีพทำให้ไม่มีเวลาในการที่จะเข้าร่วม กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน (โรงเรียนบางหลวงวิทยา, 2555)

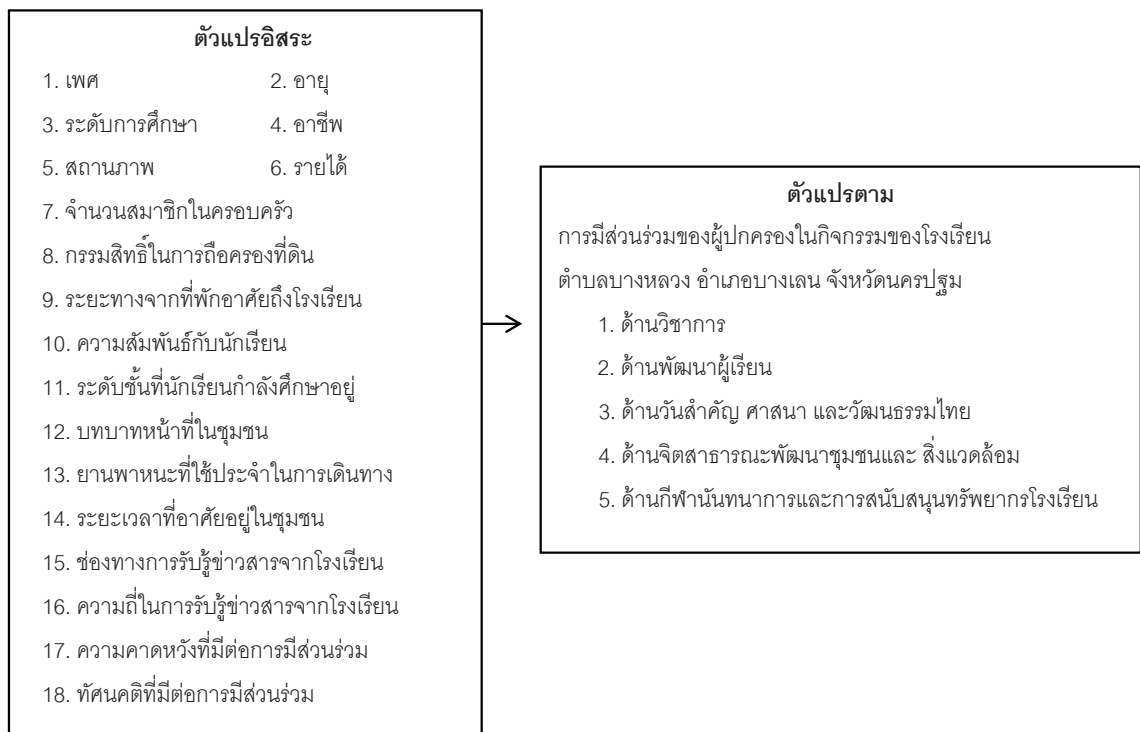
ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในกิจกรรมของโรงเรียน ตำบลบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่สัมพันธ์

กับการเข้าร่วมกิจกรรมในโรงเรียนของผู้ปกครอง เพื่อเป็นแนวทางส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา คุณภาพผู้เรียน และความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาและผู้ปกครองให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมของโรงเรียน ตำบลบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมของโรงเรียน ตำบลบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมอย่างน้อยหนึ่งปัจจัยมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมของโรงเรียน ตำบลบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

นิยามศัพท์

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง การเข้าร่วมกิจกรรมของผู้ปกครองในกิจกรรมของโรงเรียนที่จัดขึ้นในหนึ่งปีการศึกษาของโรงเรียนในตำบลบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม โดยวัดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้วยแบบตรวจสอบรายการในการเข้าร่วมและไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน

2. กิจกรรมของโรงเรียน หมายถึง สิ่งที่โรงเรียนจัดขึ้นในหนึ่งปีการศึกษาตามแผนงานการปฏิบัติงานของโรงเรียนโดยกำหนดให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม ประกอบด้วยกิจกรรม 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านวิชาการ 2) ด้านพัฒนาผู้เรียน 3) ด้านวันสำคัญ ศาสนา และวัฒนธรรมไทย 4) ด้านจิตสาธารณะ พัฒนาชุมชน และสิ่งแวดล้อม และ 5) ด้านกีฬา นันทนาการ และการสนับสนุนทรัพยากรโรงเรียน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมของโรงเรียน ตำบลบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม โดยศึกษาจากผู้ปกครองของนักเรียนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านวิชาการ 8 กิจกรรม 2) ด้านพัฒนาผู้เรียน 6 กิจกรรม 3) ด้านวันสำคัญ ศาสนาและวัฒนธรรมไทย 7 กิจกรรม 4) ด้านจิตสาธารณะ พัฒนาชุมชนและสิ่งแวดล้อม 5 กิจกรรม และ 5) ด้านกีฬา นันทนาการ และการสนับสนุนทรัพยากรโรงเรียน 7 กิจกรรม

ประโยชน์ที่ได้รับ

งานวิจัยนี้ทำให้ได้ข้อมูลสำหรับโรงเรียนในตำบลบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม สำหรับใช้เป็นแนวทางในการวางแผนจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนทุกด้านได้อย่างต่อเนื่องเป็นประจำตลอดทุกภาคการศึกษา อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาคุณภาพผู้เรียน และความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาและผู้ปกครองให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วิธีดำเนินการ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในกิจกรรมของโรงเรียน มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้ปกครองของนักเรียนที่ศึกษาอยู่ที่โรงเรียนในตำบลบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม จำนวน 2,425 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ปกครองของนักเรียนที่ศึกษาอยู่ที่โรงเรียนในตำบลบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม จำนวน 344 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของผู้ปกครอง จากจำนวนนักเรียน โดยนักเรียน 1 คน ต่อผู้ปกครอง 1 คน โดยใช้สูตรของ Taro Yamane (สุวิมล ตีรกาพันธ์, 2551) จากนั้นสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) ซึ่งทำการคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากร จากสูตรดังนี้

$$\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม/ชั้น} = \frac{\text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรแต่ละกลุ่มชั้น}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

และสุ่มตัวอย่างนักเรียนจากสัดส่วนประชากรที่ทำการคำนวณโดยใช้วิธีการจับสลาก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม จำนวน 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล 16 ข้อ เป็นแบบให้เลือกตอบ ตอนที่ 2 ความคาดหวังที่มีต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน 22 ข้อ เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตอนที่ 3 ทศคติที่มีต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน 17 ข้อ เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ และตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน 33 ข้อ เป็นแบบตรวจสอบรายการ แบบสอบถามมีค่าความตรงระหว่าง 0.64-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยวิธีวัดหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นความคาดหวังที่มีต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนเท่ากับ 0.957 และค่าความเชื่อมั่นทศคติที่มีต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนเท่ากับ 0.81

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ติดต่อประสานไปที่โรงเรียนและครูประจำชั้นเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลและแจกแบบสอบถามให้กับนักเรียนแต่ละระดับชั้นนำไปให้ผู้ปกครองที่ได้จากกระบวนการสุ่มตัวอย่างตอบ จากนั้นให้นักเรียนนำแบบสอบถามกลับมาส่งที่ครูประจำชั้นแล้วผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามจากครูประจำชั้น ได้แบบสอบถามกลับคืนทั้งหมดเรียบร้อย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมานในการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยไคสแควร์ (Chi-square)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมของโรงเรียน ตำบลบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม มีดังต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมของโรงเรียน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนโดยส่วนมาก ร้อยละ 42.2 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา ร้อยละ 35.2 อยู่ในระดับปานกลาง และส่วนน้อย ร้อยละ 22.7 อยู่ในระดับมาก (ดังตารางที่ 1) และเมื่อพิจารณาการเข้าร่วมกิจกรรมแต่ละด้านพบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมด้านจิตสาธารณะ พัฒนาชุมชน และสิ่งแวดล้อม 2.70 คะแนน ด้านวันสำคัญ ศาสนาและวัฒนธรรมไทย 2.51 คะแนน ด้านกีฬา นันทนาการ และสนับสนุนทรัพยากรโรงเรียน 2.28 คะแนน ด้านวิชาการ 1.85 คะแนน และด้านพัฒนาผู้เรียน 1.75 คะแนน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 1 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมของโรงเรียน จำแนกตามค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วม

(n=344)

เกณฑ์การมีส่วนร่วม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับน้อย (1.00-1.50 คะแนน)	121	35.2
ระดับปานกลาง (1.51-2.50 คะแนน)	145	42.2
ระดับมาก (2.51-3.00 คะแนน)	78	22.7
รวม	344	100.0

ตารางที่ 2 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมของโรงเรียน จำแนกตามกิจกรรม 5 ด้าน

(n=344)

กิจกรรมของโรงเรียน	คะแนนเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
1. ด้านวิชาการ (8 คะแนน)	1.85	0.14	ปานกลาง
2. ด้านพัฒนาผู้เรียน (6 คะแนน)	1.75	0.20	ปานกลาง
3. ด้านวันสำคัญ ศาสนาและวัฒนธรรมไทย (7 คะแนน)	2.51	0.27	มาก
4. ด้านจิตสาธารณะ พัฒนาชุมชน และสิ่งแวดล้อม (5 คะแนน)	2.70	0.12	มาก
5. ด้านกีฬา นันทนาการ และการสนับสนุนทรัพยากรโรงเรียน (7 คะแนน)	2.28	0.16	ปานกลาง

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมของโรงเรียน

ผลการศึกษาพบว่าเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ รายได้ จำนวนสมาชิกในครอบครัว กรรรมสิทธิ์ในการถือครองที่ดิน ระยะทางจากที่พักอาศัยถึงโรงเรียน ความสัมพันธ์กับนักเรียน บทบาทหน้าที่ในชุมชน ยานพาหนะประจำที่ใช้ในการเดินทาง ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ความถี่ในการรับรู้ข่าวสารจากทางโรงเรียน ความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน และทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมของโรงเรียนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .05 ส่วนอาชีพ ระดับชั้นที่นักเรียนกำลังศึกษาอยู่ และแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากทางโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมของโรงเรียนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ดังตารางที่ 3 ตารางที่ 4 และตารางที่ 5

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมของโรงเรียน ตำบลบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม (n=344)

อาชีพ	ระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน			รวม	χ^2	p-value
	น้อย	ปานกลาง	มาก			
รับจ้าง	50 (14.5%)	33 (9.6%)	18 (5.2%)	101 (29.4%)	12.880	.01**
ประกอบธุรกิจ	71 (20.6%)	112 (32.6%)	60 (17.4%)	243 (70.6%)		
	121 (35.2%)	145 (42.2%)	78 (22.7%)	344 (100.0%)		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับชั้นที่นักเรียนกำลังศึกษาอยู่กับระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมของโรงเรียน ตำบลบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม (n=344)

ระดับชั้นที่นักเรียนกำลังศึกษาอยู่	ระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน			รวม	χ^2	p-value
	น้อย	ปานกลาง	มาก			
อนุบาล	34 (9.9%)	30 (8.7%)	7 (2.0%)	71 (20.6%)	38.901	.01**
ช่วงชั้นที่ 1	32 (9.3%)	40 (11.6%)	18 (5.2%)	90 (26.2%)		
ช่วงชั้นที่ 2	32 (9.3%)	41 (11.9%)	12 (3.5%)	85 (24.7%)		
ช่วงชั้นที่ 3	20 (5.8%)	26 (7.6%)	26 (7.6%)	72 (20.9%)		
ช่วงชั้นที่ 4	3 (0.9%)	8 (2.3%)	15 (4.4%)	26 (7.6%)		
รวม	121 (35.2%)	145 (42.2%)	78 (22.7%)	344 (100.0%)		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างช่องทางการรับรู้ข่าวสารจากโรงเรียนกับระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมของโรงเรียน ตำบลบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

(n=344)

ช่องทางรับข้อมูล ข่าวสาร	ระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของ โรงเรียน			รวม	χ^2	p-value
	น้อย	ปานกลาง	มาก			
	ประชาสัมพันธ์โรงเรียน	54 (15.7%)	53 (15.4%)			
คำบอกเล่าของนักเรียน	42 (12.2%)	71 (20.6%)	48 (14.0%)	161 (46.8%)		
เสียงตามสาย	25 (7.3%)	21 (6.1%)	8 (2.3%)	54 (15.7%)		
รวม	121 (35.2%)	145 (42.2%)	78 (22.7%)	344 (100.0%)		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมของโรงเรียน ตำบลบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และมีปัจจัยที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ อาชีพ ระดับชั้นที่นักเรียนกำลังศึกษาอยู่ และช่องทางการรับรู้ข่าวสารจากโรงเรียน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากช่วงเวลาโรงเรียนจัดกิจกรรมเป็นวันธรรมดาซึ่งตรงกับช่วงเวลาทำงานของผู้ปกครอง โดยที่ผู้ปกครองจำนวน 1 ใน 3 ประกอบอาชีพรับจ้างเป็นพนักงานบริษัทหรือราชการหรือรับจ้างทั่วไป และผู้ปกครองส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนไม่เกิน 20,000 บาท จึงต้องใช้เวลาไปกับการประกอบอาชีพ เพื่อให้มีรายได้เพียงพอต่อการเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวซึ่งมีอย่างน้อย 4 คน ทำให้ไม่สามารถจัดสรรเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นประจำได้อย่างต่อเนื่องได้ นอกจากนี้ผู้ปกครองจำนวนกว่าครึ่งรับรู้ข่าวสารจากทางโรงเรียนไม่ต่อเนื่อง จึงอาจทำให้ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความคาดหวังและทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

ของโรงเรียนในระดับปานกลาง จึงทำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนในระดับปานกลาง สอดคล้องกับบุญณภัทร์ เดือนกลาง (2552) ที่ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านลาดใหญ่อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ พบว่าในภาพรวม ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับปานกลาง และสอดคล้องกับสิรินทิพย์ สิทธิศักดิ์ (2554) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารโรงเรียนอาชีวศึกษา: กรณีศึกษาเขตภาษีเจริญและเขตบางกอกใหญ่ พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

อาชีวะสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมของโรงเรียน โดยพบว่าผู้ปกครองที่ประกอบธุรกิจส่วนตัวมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนมากกว่าผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพรับจ้าง ทั้งนี้เนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่ในชุมชนประกอบธุรกิจประเภทส่วนตัวในลักษณะค้าขาย เกษตรกรรม ค่อนข้างมีความเป็นอิสระและมีความยืดหยุ่นในการทำงานไม่ผูกกับระเบียบ ดังเช่นกลุ่มที่ประกอบอาชีพรับจ้าง เช่น พนักงานบริษัทเอกชน ราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ ทำให้สามารถจัดเวลาจากการทำงานเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนได้มากกว่ากลุ่มที่ประกอบอาชีพรับจ้าง ดังนั้น อาชีพจึงมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมของโรงเรียน สอดคล้องกับปารณทัตต์ แสนวิเศษ (2555) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา: การสร้างทฤษฎีจากฐานราก โดยพบว่าผู้ปกครองบางส่วนต้องทำงานเพื่อหาเลี้ยงชีพหรือเป็นข้าราชการและทำงานประจำทำให้ประสบปัญหาในการมีส่วนร่วม และสอดคล้องกับสมชาย รongเหลือ (2558) ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่ำ ซึ่งส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นผู้รับจ้างทั่วไป ค้าขายและทำการเกษตร จะใช้เวลาในการเข้ามามีส่วนร่วมจำกัด

ระดับชั้นที่นักเรียนกำลังศึกษาอยู่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมของโรงเรียน โดยพบว่าผู้ปกครองมากกว่าครึ่งที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนเป็นผู้ปกครองของนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในช่วงชั้นที่ 1 และ 2 รองลงมากำลังศึกษาในช่วงชั้นที่ 3 และระดับอนุบาล มีสัดส่วนจำนวนที่ใกล้เคียงกัน ส่วนช่วงชั้นที่ 4 มีจำนวนน้อยที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนในตำบลบางหลวง 5 ใน 7 โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับชั้นอนุบาลถึงประถมศึกษา (ป.6) ส่วนอีก 2 โรงเรียน เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนระดับอนุบาลจนถึงมัธยมศึกษา (ม.6) ผู้ปกครองส่วนใหญ่ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนจึงเป็นผู้ปกครองของนักเรียนระดับประถมศึกษา (ช่วงชั้นที่ 1 และ 2) ประกอบกับนักเรียนระดับอนุบาลและประถมศึกษาเป็นเด็กเล็กซึ่งผู้ปกครองให้การเอาใจใส่และดูแลใกล้ชิดมากกว่านักเรียนระดับชั้นมัธยม เนื่องจากนักเรียนเด็กเล็กยังไม่สามารถดูแลตัวเองได้ดีเท่ากับนักเรียนที่โตกว่าที่สามารถดูแลตนเองได้ จึงทำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนตามระดับชั้นที่บุตรหลานของตนเองกำลังศึกษาอยู่ ดังนั้น ระดับชั้นที่นักเรียนกำลังศึกษาอยู่จึงมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมของโรงเรียน สอดคล้องกับปารณทัตต์ แสนวิเศษ (2555) ที่พบว่า การไม่มีบุตรหลานที่กำลังเรียนอยู่ ทำให้ผู้ปกครองบางส่วนไม่ค่อยมี

ส่วนร่วมกับทางโรงเรียน ซึ่งผู้ปกครองนักเรียนในตำบลบางหลวงทุกคนมีบุตรหลานที่กำลังเรียน อยู่พื้นที่ดังกล่าว จึงทำให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมตามบุตรหลานที่ศึกษาอยู่

ช่องทางการรับรู้ข่าวสารจากโรงเรียนสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรม ของโรงเรียน โดยพบว่าผู้ปกครองที่ได้รับรู้ข่าวสารของโรงเรียนด้วยการบอกเล่าของนักเรียน มีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนมากกว่าผู้ปกครองที่ได้รับรู้ข่าวสารของโรงเรียนจาก การประชาสัมพันธ์และเสียงตามสาย เนื่องจากการที่นักเรียนบอกเล่าเรื่องราวข่าวสารเกี่ยวกับทาง โรงเรียนให้ผู้ปกครองได้รับฟังเป็นการรับข่าวสารโดยการสื่อสารของทางผู้ปกครองที่มีความใส่ใจ และใกล้ชิดนักเรียน ทำให้ผู้ปกครองได้ทราบถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น หรือการขอ ความร่วมมือจากผู้ปกครองได้ถูกต้องชัดเจน ซึ่งการประชาสัมพันธ์ของทางโรงเรียน เช่น บอร์ด ป้ายประชาสัมพันธ์ หรือแม้กระทั่งเสียงตามสาย อาจทำให้ผู้ปกครองไม่ได้รับข่าวสารของทางโรงเรียน อย่างทั่วถึงเท่ากับคำบอกเล่าของนักเรียน ดังนั้นช่องทางการรับรู้ข่าวสารจากโรงเรียนจึงมีความสัมพันธ์ กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมของโรงเรียน สอดคล้องกับปารณทัตต์ แสนวิเศษ (2555) ที่พบว่าผู้เรียนมีบทบาทเป็นผู้สื่อสารถึงผู้ปกครองที่ดี และผู้ปกครองมีบทบาทให้ความร่วมมือโรงเรียน ในการจัดการเรียนรู้นอกจากนี้การติดต่อสื่อสารไม่ดี ทำให้ชุมชนไม่สนใจในการดำเนินงานของ ทางโรงเรียน จึงส่งผลกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอจากผลการวิจัย

1.1 สถานศึกษาควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองมีความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมี ส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน โดยเฉพาะบทบาทที่ผู้ปกครองยังไม่ทราบว่าเป็นบทบาทหน้าที่ ของตน โดยเป็นการประชาสัมพันธ์ที่สามารถให้ผู้ปกครองสามารถมองเห็นถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วม ระหว่างโรงเรียน ครอบครัว และชุมชน

1.2 เนื่องจากกิจกรรมด้านวิชาการและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งอาจเป็นกิจกรรม ที่เน้นความรู้ความสามารถของเด็กอาจทำให้บรรยากาศในการจัดกิจกรรมดูน่าเบื่อ ดังนั้นโรงเรียน ควรพัฒนาการจัดกิจกรรมในโรงเรียนที่ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยมีทั้งสาระและความบันเทิง ไปพร้อม ๆ กัน เพื่อจูงใจและดึงดูดให้การจัดกิจกรรมต่าง ๆ สามารถเข้าถึงผู้ปกครองได้อย่างแท้จริง

1.3 ควรมีการพูดคุยสอบถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะระหว่างผู้ปกครอง กับครู โดยโรงเรียนควรมีสารสัมพันธ์ผู้ปกครอง หรือจดหมายข่าว ทุกสัปดาห์ เพื่อเป็นสื่อใน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะระหว่างผู้ปกครองกับครู และยังสามารถแจ้งกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นให้ผู้ปกครองทราบ

1.4 การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนควรคำนึงถึงช่วงระยะเวลาที่ผู้ปกครองของนักเรียนต้องใช้ในการประกอบอาชีพด้วย โดยเฉพาะในกิจกรรมของโรงเรียนที่มีความสำคัญ เช่น การประชุมผู้ปกครอง การมอบตัว การปฐมนิเทศ การปัจฉิมนิเทศ เป็นต้นอาจจะเลือกเวลาเป็นช่วงของวันหยุดเพื่อให้ผู้ปกครองจะได้สามารถมีเวลามาเข้าร่วมได้อย่างเต็มที่

1.5 โรงเรียนควรมีการจัดกิจกรรมที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ปกครองด้วย อย่างเช่น กิจกรรมที่จะเพิ่มศักยภาพให้กับนักเรียน เพื่อให้ผู้ปกครองเกิดรู้สึกว่าการเรียนของตนจะสามารถมีความรู้ความสามารถที่เพิ่มมากขึ้นและจะส่งผลให้เกิดความเชื่อมั่นและความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมของโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมของโรงเรียน ตำบลบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุ (multiple regression analysis) ที่จะนำไปสู่การทำนายค่าของตัวแปรการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมของโรงเรียนจากปัจจัยต่าง ๆ

2.2 ควรวิจัยศึกษาปัญหาและความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมของโรงเรียน ตำบลบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม เพื่อนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น

2.3 ควรวิจัยศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่หลากหลาย โดยสามารถทำให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนได้มากขึ้นและต่อเนื่อง

สรุป

จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมของโรงเรียน ประกอบด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่ อาชีพ ช่องทางการได้รับข้อมูลข่าวสารจากทางโรงเรียน และระดับชั้นที่นักเรียนกำลังศึกษาอยู่ ดังนั้นสถานศึกษาควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองมีความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน โดยเฉพาะบทบาทที่ผู้ปกครองยังไม่ทราบว่าเป็นบทบาทหน้าที่ของตน โดยเป็นการประชาสัมพันธ์ที่สามารถให้ผู้ปกครองสามารถมองเห็นถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียน ครอบครัว และชุมชน อีกทั้งการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนควรคำนึงถึงช่วงระยะเวลาที่ผู้ปกครองของนักเรียนต้องใช้ในการประกอบอาชีพด้วย นอกจากนี้โรงเรียนควรมีการจัดกิจกรรมที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ปกครองด้วย อย่างเช่น กิจกรรมที่จะเพิ่มศักยภาพให้กับนักเรียน เพื่อให้ผู้ปกครองเกิดรู้สึกว่าการเรียนของตนจะสามารถ

มีความรู้ความสามารถที่เพิ่มมากขึ้น และจะส่งผลให้เกิดความเชื่อมั่นและความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมของโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). **บริหารโรงเรียนปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- บุญณภัทร์ เตือนกลาง. (2552). **การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านลาดใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ปารณทัตต์ แสนวิเศษ. (2555). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา: การสร้างทฤษฎีจากฐานราก**. **วารสารบริหารการศึกษา มศว**, 9 (16), 69-81.
- โรงเรียนบางหลวงวิทยา. (2555). **รายงานผลการปฏิบัติงานโครงการโรงเรียนบางหลวงวิทยานครปฐม**: โรงเรียนบางหลวงวิทยา.
- สมชาย รongเหลือ. (2558, กรกฎาคม-ธันวาคม). **การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเบตง จังหวัดยะลา**. **วารสารสังคมศาสตร์วิจัย**, 6 (2), 126-143.
- สิรินทิพย์ สิริศักดิ์. (2554). **การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารโรงเรียนอาชีวศึกษา: กรณีศึกษา เขตภาษีเจริญและเขตบางกอกใหญ่**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุวิมล ตีรกานันท์. (2551). **ระเบียบการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12**. ค้นเมื่อ 24 มีนาคม 2560, จาก <http://www.nesdb.go.th/download/plan12/แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่12.pdf>